

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у червні 2020 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

П'ять українських організацій виграли гранти програми Європейського Союзу «Креативна Європа» в рамках конкурсу «Проекти міжнародної співпраці 2020», який підтримує проведення транснаціональних проектів співробітництва у секторі культурних та креативних індустрій терміном до чотирьох років. Фінансову підтримку отримали: організація «Інтерньюз-Україна» на проєкт «ARTIFAKE: Art Invades Fakes» (реалізується у співпраці організацій з Вірменії, Польщі та України); платформа «Тепле Місто» на проєкт «Tbilisi Architecture Biennial – What do we have in Common» (Грузія, Македонія, Німеччина, Україна); Інститут стратегії культури на проєкт «Modernism for the Future 360/365» (Литва, Бельгія, Чехія, Україна); «Арфові барви» на проєкт «B.R.A.N.D. NEW – Business, Relations, Audience, Narration, Digital for the NEW music world» (Німеччина, Австрія, Люксембург, Україна) та інституція *Jam Factory Art Center* на проєкт «FACE to FAITH» (Німеччина, Фінляндія, Чехія, Італія, Польща, Україна). Загальний бюджет обраних проєктів міжнародної співпраці за участі українських організацій складає понад мільйон євро.

11 червня Український інститут запустив довгострокову Програму підтримки українських студій імені І. Лисяка-Рудницького, покликану забезпечити збільшення видимості досліджень з української тематики в культурних, освітніх та наукових осередках країн Європи та Північної Америки. Її основними завданнями є підтримка проєктів, які спрямовані на актуалізацію досліджень та видань з українських студій, посилення української тематики у публічному просторі, промоція нашої країни та її культурного спадку. Серед пріоритетних цьогорічних тем – історичні постаті з України та їхній спадок; злочини тоталітарних режимів в Україні у культурі та пам'яті; Україна на початку ХХ ст.; українська література в еміг-

рації; культура другої половини ХХ ст. – поч. ХХІ ст. в Україні тощо. Максимальний обсяг кошторису одного проєкту – 10 тис. євро.

До Всесвітнього дня біженців українська співачка Гайтана та Агентство ООН у справах біженців (УВКБ ООН) оприлюднили відеокліп на пісню «Паперовий літак». Композиція доступна двома мовами – англійською та українською. Автор музики та англійського тексту – Аріан Кінг, українською пісню переклала Гайтана. До створення композиції також долучилися українські діти та маленькі біженці з Демократичної Республіки Конго та Сомалі, родини яких знайшли притулок в Україні. Відео створив Р. Терневич.

З ініціативи Фонду ООН у галузі народонаселення в рамках Всесвітньої соціальної акції «16 днів активності проти гендерного насильства» в центрі Маріуполя було створено мурал «Назустріч щастю». Автор стінопису – український художник О. Корбан.

За кордоном

12 червня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко здійснив одноденний візит до Франції у складі української офіційної делегації, очолюваної віцепрем'єр-міністром – міністром з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій О. Резніковим. Під час поїздки О. Ткаченко провів зустріч із директоркою Версальського палацу Катрін Пегар, під час якої сторони розглянули можливості організації спільних експозицій та домовились про обмін досвідом у сфері реставрації. Також український міністр обговорив перспективи співпраці з директором Лувру – Жаном-Люком Мартінесом та генеральною директоркою Національного центру мистецтва й культури ім. Ж. Помпиду – Жюлі Нарбе.

30 червня заступниця міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції С. Фоменко представила нашу країну на онлайн-засіданні Комітету Ради Європи з питань культури, спадщини та ландшафту (CDCPP). Під час засідання учасники, зокрема, розглянули ініціативи Комітету з відзначення 70-річчя Європейської конвенції з прав людини.

А 23 червня С. Фоменко взяла участь у онлайн-засіданні Парламентської асамблеї Україна – Польща. Від імені МКІП було запропоновано активізувати двосторонню співпрацю в рамках ЮНЕСКО шляхом розробки транскордонного номінаційного дос'є для Національного дендропарку «Софіївка» в Умані (Україна) та палацово-паркового ансамблю в Неборуві й парку-пам'ятки в Аркадії (Польща). У ході засідання сторони також згадали про місця пам'яті обох народів, які є предметом польсько-української дискусії про увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій. Україна наголосила, що готова розв'язувати це питання на паритетних засадах.

Вшанування пам'яті

27–29 червня відбувся IV Міжнародний марафон пам'яті Василя Сліпака, який об'єднав Київ, Львів, Хмельницький, Париж (Франція) та інші міста. Зокрема 28 червня у паризькому Парку Андре Сітроена волонтерська ініціативна «Українське братерство» організувала День пам'яті Василя Сліпака. Захід пройшов у форматі «теплих спогадів» друзів, шанувальників і всіх небайдужих до пам'яті Героя України. 29 червня у Києві в Культурно-мистецькому сквері ім. В. Сліпака проведено Концерт-присвяту борцям за незалежність України, в якому поряд з українськими музикантами виступив Поль Манондіз (Франція – Україна). А 27 червня піаністка Тан Гао Сіцзя (Китай) провела онлайн-концерт з присвятою Василю Сліпаку.

До Дня пам'яті жертв комуністичного терору і масової депортації, який вшановують 14 червня у країнах Балтії, херсонська мисткиня О. Афанасьєва створила ленд-арт у Вежі Вітовта (Бериславський р-н Херсонської обл.). Натхненником і організатором проєкту виступив Культурний центр Україна – Литва.

Креативні індустрії

За кордоном

Українська креативна агенція *Banda* здобула перемогу на конкурсі *2020 Global Effie Index* в категорії «Найефективніші незалежні рекламні агентства 2020 р.». Нагорода *Effie Awards* є однією з найвищих визнань успішності маркетингової активності компаній. Премію було започатковано у 1968 році Американською маркетинговою асоціацією Нью-Йорка (США).

Проєкт «Ukraine WOW», розроблений піар-агенцією *Gres Todorchuk* для Укрзалізниці, став переможцем міжнародної комунікаційної премії *SABRE Awards EMEA 2020* в номінації «Державні агенції та інституції». Інтерактивна виставка «Ukraine WOW» стала найвідвідуванішою за всю історію незалежної України – понад 335 тис. людей побували на виставці, а охоплення аудиторії проєкту сягнуло позначки 100 млн контактів. Цьогорічна церемонія нагородження відбулася 30 червня в Лондоні (Велика Британія) в онлайн-режимі.

15 червня вийшов новий рекламний ролик італійського бренду *Diesel* «Francesca», який було знято в Київському політехнічному інституті. Режисер відео – Франсуа Руселле. За зйомки в Києві відповідала українська студія *Family Production*. Це вже не вперше *Family Production* співпрацює з *Diesel*. У 2018 році знята у Києві реклама бренду отримала трьох «Каннських левів».

Закордонне українство

В Україні

12 червня було підписано угоду про співпрацю між Світовою федерацією українських жіночих організацій (СФУЖО), яка об'єднує 27 товариств із 17 країн,

та Центральним державним архівом зарубіжної україніки (ЦДАЗУ). Серед пріоритетних завдань партнерства – популяризація відомостей про СФУЖО та український жіночий рух ХХ–ХХІ ст. як невід’ємну складову світового українства; презентація невідомих сторінок з історії СФУЖО; інформування українських громад світу про діяльність ЦДАЗУ; сприяння у поповненні архіву документами українських громадських діаспорних організацій; реалізація спільних виставкових, культурно-просвітницьких та інших проєктів із подальшою їх презентацією українській та світовій громадськості.

Українці світу відгукнулися на заклик про допомогу врятувати електронну бібліотеку світової україніки «Diasporiana» від закриття та зібрали необхідні для функціонування книгозбірні кошти. Проєкт спрямовано на зміцнення культурних зв’язків, забезпечення можливості вільного доступу користувачів до надбань української еміграції та створення електронних копій друкованих документів, що зберігаються у фондах бібліотек та інших закладів культури, а також у приватних колекціях. Наразі на сайті бібліотеки доступно майже 20 тис. унікальних видань. Волонтерський проєкт було засновано у 2011 році О. Богуславським за підтримки українців зі США, Канади й Австралії.

4 червня у Хмельницькому художньому музеї та 16 червня в Тернопільському обласному краєзнавчому музеї було представлено виставку «Космос Емми Андієвської». До експозиції увійшло майже пів сотні живописних робіт з колекції Музею сучасного українського мистецтва Корсаків, подарованих інституції у 2019 р. Еммою Андієвською (США – Німеччина – Україна). Виставка є частиною масштабного культурно-мистецького проєкту «Дифузія», ініційованого Музеєм сучасного українського мистецтва Корсаків до 30-річчя відновлення незалежності України. Його мета – продемонструвати світові актуальність, високу професійність та автентичність українського мистецтва, талановитість і творчий потенціал української нації.

За фінансової підтримки Союзу українок Америки вийшло друге доповнене видання монографії української науковиці О. Кісь «Українки в ГУЛАГу: вижити значить перемогти». Книга є історико-антропологічним дослідженням повсякденного життя українок-політв’язнів і заснована на офіційних документах та особистих спогадах 150 колишніх невольниць.

За кордоном

2–30 червня в Едмонтоні у приміщенні Ради з питань українського мистецтва в Альберті (ACUA, Канада) діяла масштабна виставка «Вишивані спогади». У експозиції представлено 750 вишитих подушок, які демонструють різноманіття, багатство та унікальний дизайн української вишивки. Кураторка виставки – канадська мисткиня українського походження Лариса Цимбалюк-Челядин. Спонсорами проєкту виступили українські організації Канади: фундація *Shevchenko*

Foundation, асоціація *Ukrainian Pioneers Association of Alberta*, центр *Kule Folklore Centre at the U of A* та *ACUA*. Попередньо виставка демонструвалася в Торонто та Вінніпезі.

10 червня центр образотворчого мистецтва «Turchin Center for the Visual Arts» (м. Бун, Північна Кароліна, США) влаштував онлайн-трансляцію шовкової інсталяції Лесі Марущак – «Білі тіні». Робота представлена в рамках проекту «Maria & OH CANADA: Where The Land Is Free», який став відгуком художниці на історичні події, що позначили її ідентичність як канадки українського походження: Голодомор-геноцид 1932–1933 рр. в Україні та перше в Канаді інтернування етнічних груп у 1914–1920 рр. Виставка діятиме до 1 серпня.

25–29 червня пройшов VII Міжнародний конкурс-фестиваль української культури в Словенії «Берегиня», який відбувся дистанційно та об'єднав понад 2500 учасників з 12-ти країн. Роботи конкурсантів оцінювали в номінаціях «Хореографія», «Вокал», «Інструментальна музика», «Театральне мистецтво» та «Народна творчість». Засновник та організатор форуму – Спілка українців Словенії «Берегиня», а цьогорічним співорганізатором стала Міжнародна мережа «Разом для молоді».

Своєю чергою Центр української культури Північно-Казахстанської області «Світанок» підбив підсумки Міжнародного інтернет-конкурсу української пісні «Струни серця», який за підтримки Посольства України в Республіці Казахстан було проведено у квітні – травні цього року. У заході взяли участь українці з Канади, Австралії, Китаю, Польщі тощо.

Союз українців Румунії започаткував онлайн-читання української прози, поезії та казок «Літературна скарбничка». У рамках ініціативи малечу знайомитимуть з найкращими зразками класичної та сучасної української літератури.

В Індії вийшла друком поетична збірка «У полоні життя» Марини Акрам. Авторка є однією із засновниць Асоціації українців в Індії «Світанок».

Мистецькі заходи

В Україні

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) *Фестиваль соціальних інновацій і нової музики Plan B* утілює онлайн-проект «На карантині з Plan B», який тривав з 23 травня по 30 червня. Подія поєднала лекції, дискусії, перформативну програму та музичні стріми від виконавців з різних міст країни. Вагоме місце у програмі було відведено підтримці музичних ініціатив Донбасу. До форуму також долучилися закордонні експерти Валід Султан Мідані (Туніс), Райко Бозич (Сербія), Біяна Тануровська-Кюлаваковська (Північна Македонія) тощо.

А 13–14 червня у співпраці з Програмою *USAID* «Демократичне врядування у Східній Україні» Фондація соціальних інновацій «З країни в Україну» провела

Форум громадянського суспільства «На кордонах». Подія стала однією з перших у Європі віртуальних повноформатних конференцій і відбулась у спеціально створеному гейміфікованому просторі. Програмна частина форуму отримала назву «Сингулярність ідентичності» та складалася з 7-ми секцій: «Культура як національна безпека», «Персональна ідентичність», «Національна ідентичність», «Ідентичність громад», «Бізнес та громада», «Освіта як друге народження людини», «Здоров'я як колективна відповідальність». У дискусіях взяли участь 120 спікерів, серед яких науковці, культурні менеджери, управлінці, підприємці, освітяни тощо. У вечірній програмі заходу з концертами виступили українські гурти BEZ Обмежень, ТНМК, *O.Torvald*, реперка *alyona alyona* та ін.

Музика

В Україні

Українська незалежна музична ініціатива *Music Export Ukraine* стала членом європейської мережі експортних офісів *European Music Exporters Exchange (EMEE)*, що має на меті зміцнення європейського музичного сектору шляхом заохочення музичного різноманіття, видимості та підтримки мобільності в Європі та за її межами. До складу *EMEE* входять національні та регіональні офіси з 25-ти країн. Членство в мережі сприятиме представленню інтересів українського музичного ринку перед європейськими та міжнародними інституціями, відкриє доступ до передового європейського досвіду, спростить організацію спільних проєктів з іншими експортними офісами й ініціативами та надасть можливість номінувати українських артистів на премію Європейського Союзу в галузі музики *Music Moves Europe Talent Awards*.

Гурти *BARK* (США), *Lateral* (Індія), *Madalitso Band* (Малаві) та виконавці Клей Луїс (Нова Зеландія), *Nico Vaia* (Уругвай), *Antiproject-aka WROM* (Грузія) долучилися до фестивалю *Intercity Live 3.0. Міжконтинентальне онлайн-сполучення*. Подію було організовано 20–21 червня українськими промоутерами та культурними агенціями *kontrabass promo*, *PLAI*, «Лінія Втечі», *Module*, «Шпиталь Рекордс», *Respublica Fest*, «Люк» та «Єден Радіо».

За кордоном

5 червня у *Beethoven-Haus* в Бонні (Німеччина) відбулася передпрем'єра нового твору В. Сильвестрова «Пасторалі 2020». Це цикл з дев'яти п'єс для скрипки і фортепіано, присвячений Людвігу ван Бетховену і його Пасторальній симфонії та створений на замовлення *Beethoven-Haus* і фестивалю *Odessa Classics*. Фрагменти нової музики прозвучали у виконанні Даніеля Хоупа і Себастьяна Кнауера. Повну прем'єру твору заплановано на 15 серпня в Одесі.

Д. Воронов – соліст Національного театру оперети України та Муніципальної академічної чоловічої хорової капели ім. Л. Ревуцького здобув перемогу на

Міжнародному вокальному конкурсі *American Protege* (США) серед професійних виконавців оперного співу. Призом змагання є можливість виступити сольо на сцені Карнегі-холу.

У ніч з 3 на 4 червня на онлайн-платформі *URGNT* (Канада) відбувся *Ukrainian Music Showcase*, який презентував у Північній Америці нову генерацію українських музикантів. Свою творчість представили: М. Галаневич (ДахаБраха), Н. Галаневич (*Dakh Daughters*), реперки Аліна Паш і *alyona alyona*, проекти *Balaklava Blues*, *FO SHO*, *Kalush*, *KRUTЬ*, *Tik Tu*. Трансляцію виступів підтримали онлайн-спільноти української діаспори в Північній Америці, канадський журнал *Maclean's* та Український фестиваль в Торонто.

Театр

В Україні

Упродовж червня тривав онлайн-проект «Місяць грузинського театру в Україні», організований ГО «Театр.лав», Е. Босович (Україна) та Бадрі Цередіані (Грузія). У рамках події відбулися відеопокази вистави «Далеке-далеке море» за п'єсою Г. Одішарії у виконанні Сухумського драматичного театру ім. К. Гамсахурдіа та авторського проекту Н. Сабашвілі «Сакартвело» від Тбіліського державного театру ляльок. Також було проведено онлайн-зустрічі з грузинськими режисерами Тимуром Чхеїдзе, Ніколом Сабашвілі, Бадрі Цередіані, до яких приєдналися українські театральні діячі В. Белозоренко та Є. Нищук. Подія відбулася за підтримки Національної спілки театральних діячів України та Асоціації «Український незалежний театр».

4 червня відбулася презентація цифрової вистави «Overlaps – monstres d'humanité [Оверлапс – монстри людяності]», створеної під час карантину в результаті мультидисциплінарного експерименту швейцарською театральною компанією *Dyki Dushi* та українським міжнародним фестивалем *ГогольFest*.

За кордоном

Центр сучасного мистецтва «Дах» представив Україну на міжнародному театральному фестивалі *POSTWEST* (Німеччина), який 24–26 червня пройшов онлайн. Ініціатором події виступив один із провідних німецьких театрів *Volksbühne Berlin*. Форум відкрила прем'єра вистави «ZoomTime [Смута]» драматурга *KLIMA* (псевдонім В. Клименка) у постановці В. Троїцького. А завершальною подією фестивалю стала музична вистава «MAKE UP» від фрік-кабаре *Dakh Daughters*. Обидві постановки транслювалися з англійськими субтитрами. Крім того, засновник ЦСМ «Дах» В. Троїцький узяв участь у дискусії «Platform East: Crisis Managers Wanted. Authoritarian vs. Democratic Systems in Times of Instability», під час якої обговорили результати культурної кризи в різних європейських країнах,

пов'язаної з пандемією коронавірусу, а також реакцію суспільства на політику влади в складний період.

20 червня на онлайн-фестивалі *Radar Ost Digital / 3D-Theaterfestival*, організованого *Deutsche Theater Berlin* (Німеччина), відбулася прем'єра німецько-українського експерименту «MORPH. A Word Concert» від *Neues Kuenstler Theater* і музично-театрального гурту *TseSho*. Також під час форуму 21 червня було організовано вебінар «News From the East?» від Європейської театральної конвенції, в якому взяли участь представники театрів України, Білорусі, Чехії та Польщі. Про ситуацію в нашій країні розповіли засновник ЦСМ «Дах» В. Троїцький і куратор театральної програми *ГогольFest* А. Палатний.

10 червня у рамках фестивалю *Next Stage Europe* у Потсдамі (Німеччина) відбулися акторські читання п'єси Д. Тернового «Палата №7» у німецькому перекладі Л. Нагель. Твір розповідає історію взаємин дівчини Юлії, яка живе на окупованій території, та українського військового Романа, які опинилися з важкими пораненнями на сусідніх ліжках у лікарні. Щорічно на форумі презентують по одному драматургічному твору від України, Білорусі, Молдови та Росії. Організатори події – *Hans Otto Theater Potsdam*, літературний фестиваль *Lit: Potsdam* та Гете-Інститут. Цьогорічний фестиваль проведено в онлайн-форматі.

Кіно

В Україні

10 червня Кабінет Міністрів України схвалив законопроект «Про ратифікацію Угоди про спільне виробництво аудіовізуальних творів між Кабінетом Міністрів України та Урядом Канади». Ратифікація Угоди дасть змогу започаткувати спільні українсько-канадські проекти з виробництва аудіовізуальних творів, розширить можливість просування українських креативних індустрій, зокрема, аудіовізуальних творів шляхом постійного обміну та міжкультурного діалогу між двома країнами, участі українських виробників аудіовізуальних творів у міжнародних кінопроєктах, а також сприятиме популяризації українського мистецтва за кордоном.

Міжнародна федерація кіноархівів (*FIAF*) звернулася до українського уряду із закликом підтримати Довженко-Центр. У листі-зверненні, зокрема, зазначається: «Брак державного фінансування для цього важливого східноєвропейського кіноархіву на пряму загрожує унікальній культурній спадщині країни. Це позбавляє майбутні покоління зв'язку із їхнім мистецьким та культурним минулим та обмежує культурний вплив України на міжнародній сцені». Також з листом підтримки на адресу Довженко-Центру та проханням якнайшвидше вирішити ситуацію з фінансуванням інституції до Міністерства культури та інформаційної політики України звернувся кластер Національних інститутів культури Європейського союзу (*EUNIC*). Звернення підписав президент кластеру *EUNIC* Ульф Хаусбрандт від

імені Британської Ради, Гете-Інституту, Французького інституту, Австрійського культурного форуму в Києві, Чеського центру, Польського Інституту, Грецького фонду культури, посольств Німеччини, Іспанії, Португалії, Литви та Угорщини в Україні. 10 червня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко після зустрічі з директором Довженко-Центру І. Козленком, представниками Держкіно, Мінфіну і депутатами Парламентського комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики доручив виділити фінансування Національному центру О. Довженка в повному обсязі – 8,6 млн грн.

19–28 червня Посольство Швейцарії в Україні спільно з компанією «Артхаус Трафік» провели IV Тиждень швейцарського кіно. Покази були безкоштовними та проходили онлайн на сайті *swissfilm.org.ua*. До фестивальної програми увійшло 10 найактуальніших художніх стрічок швейцарського кінематографа: драми «Щасливий Лазар» Аліче Рорвахера і «Божественний порядок» Петри Фольпе, комедія «Стрікер» Петера Луїзі, мелодрама «7 днів» Рікардо Колли, анімаційний фільм «Життя Кабачка» Клода Барраса тощо. У рамках форуму також відбулась онлайндискусія «Female gaze: гендерна рівність у сучасному кіно», присвячена питанню рівності чоловіків та жінок у кіноіндустріях Швейцарії та України. До обговорення долучилися Надзвичайний та Повноважний Посол Швейцарії в Україні Клод Вільд, режисерка Петра Бьондіна Фольпе, продюсери Ю. Сінкевич і В. Яценко. Модерувала дискусію Д. Бадьйор.

З 29 травня по 7 червня в онлайн-форматі тривав VII Фестиваль мистецтва кіно для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест», організований компанією «Артхаус Трафік» у партнерстві з Держкіно України, Британською Радою, Гете-Інститутом (Німеччина), та посольствами Норвегії, Швеції та Естонії в нашій країні. Почесним послом фестивалю цього року став фронтмен гурту «Бумбокс» А. Хливнюк. До конкурсної програми увійшли стрічки, відібрані командою на найбільших європейських кінооглядах для дітей та підлітків. Це, зокрема, драма «Салон краси Ромі» (реж. М. Камп, Нідерланди – Німеччина), роуд-муві «Лос Бандо» (реж. К. Лу, Норвегія – Швеція), анімаційні фільми «Гол!» (реж. Т. Гарді, Велика Британія) та «Сіпсік – лялька-друг» (реж. К. Кілеріх і М. Арулепп, Данія – Естонія) тощо. За підсумками глядацького голосування друге місце на фестивалі посів пригодницький фільм «Мій друг містер Персіваль» (реж. Ш. Сіт, Австралія), а третє – фентезі «Тім Талер, або Проданий сміх» (реж. А. Дрезен, Німеччина). Ретроспективним показом форуму стала добірка фільмів французького режисера Ж. Мельєса, який 125 років тому першим у світі винайшов спецефекти.

Одеська кіностудія завершила роботу над пригодницьким історичним фільмом К. Коновалова «Фортеця Хаджибей», створеного у копродукції з *Georgian International Film* (Грузія) та *AISI film* (Туреччина). Стрічка отримала фінансову підтримку Держкіно України обсягом понад 14 млн, що склало майже 50% загалом.

льної вартості виробництва. Прем'єра картини запланована на жовтень і має одночасно відбутися у Києві, Одесі, Стамбулі та Тбілісі.

За кордоном

Продюсерка *Film.ua Group* І. Костюк стала членом Європейської кіноакадемії (EFA). Тож на сьогодні Україна має 51 представника в цій інституції.

Український кінематограф було гідно представлено на міжнародних кінофорумах, які через пандемію *Covid-19* відбулися в онлайн-форматі. Зокрема короткометражний фільм А. Євченко «Якщо було завтра» переміг у номінації «Best Editing of a Short Film» на кінофестивалі *Nice International Film Festival* (22–26 червня, Франція). Ця ж стрічка отримала спеціальну відзнаку журі в галузі експериментального кіно на форумі *USA Film Festival* (24–28 червня, США). Трагікомедія В. Лерта «Мир вашому дому» за мотивами Шолом-Алейхема відкрила міжнародний фестиваль *The Treasure Coast International Film Festival* (25 червня, США), а оператор-постановник картини Д. Яшенков виборов нагороду цього кінофестивалю в номінації «Найкраща операторська робота у повнометражному фільмі». Документальну стрічку І. Цілик «Земля блакитна, ніби апельсин» нагороджено «Спеціальною відзнакою міжнародного відбору» на *Міжнародному кінофестивалі UnderhillFesta* (18–23 червня, Чорногорія). Ігрову короткометражну картину Н. Пасеницької «Порядна львівська пані» відзначено нагородою *Press Award* за найкращий акторський склад на фестивалі *6th Gulf of Naples Independent Film Festival* (8–12 червня, Італія). Кінопроект О. Журби з робочою назвою «Рома» спільного виробництва України, Нідерландів та Данії здобув дві нагороди на одному з найстаріших європейських кіноринків документального кіно *Sunny Side of the Doc* (22–25 червня, Франція): головний приз за «Найкращу презентацію проекту» у категорії фільмів на соціальну тематику, а також участь у *Вільнюському кіноіндустріальному майданчику Meeting Point*. Журі відзначило проект за «виразну візуальну концепцію, нелінійний наратив та проникливий саундтрек, що вже на цьому етапі фільму свідчать про те, що це буде захоплива, переконлива та чуттєва історія, яка сягає значно далі за свій мікрокосм». 1 червня в рамках масштабного кінофоруму *We Are One: A Global Film Festival*, до якого долучився 21 найбільший кінофестиваль світу, зокрема Каннський, Венеційський, Берлінський, Лондонський, Нью-Йоркський, Токійський, «Санденс» та ін., відбулася онлайн-прем'єра короткометражного фільму Декеля Беренсона «Анна» (Україна – Ізраїль – Велика Британія). Проект біографічного фільму «Малевич» режисерки Д. Онищенко та продюсерки А. Паленчук було відібрано до сценарної лабораторії європейської програми *MIDPOINT*, яка триває з червня по листопад. Курс допоможе авторам розробити сценарій майбутнього серіалу на основі матеріалу для фільму. Тьюторами програми виступають представники *HBO Europe*. У рамках програми український

проект» буде представлено на міжнародному кіноринку *Industry@Tallinn & Baltic Event* в Таллінні (Естонія).

Високу оцінку світової кіноспільноти отримали також кінороботи, засновані на реальних подіях, що відбулися в Україні. Зокрема знятий у с. Гнутове фільм данського режисера Сімона Леренга Вільмонта «Віддалений гавкіт собак», що розповідає про 10-річного хлопчика, який живе впритул до лінії фронту на Донбасі, відзначено Премією імені Джорджа Фостера Пібоді (США) в категорії «Documentaries». Цією ж премією в категорії «Entertainment» нагороджено серіал про найбільшу катастрофу в історії ядерної енергетики «Чорнобиль» виробництва НВО. Своєю чергою фільм про Голодомор в Україні режисерки А. Голланд «Ціна правди» (Україна – Польща – Велика Британія), який у французькому кінопрокаті отримав назву «Тінь Сталіна», очолив цього місяця найвищі рейтинги у Франції.

На кіноринку Каннського кінофестивалю *Marché du Film* (22–26 червня, Франція), який цього року відбувся онлайн, у рамках секції *Cannes Docs* уперше було представлено презентаційну платформу українських документальних проєктів *Ukrainian Showcase*. Організаторами події стали Український інститут і *Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA*. На онлайн-майданчику можна було ознайомитися з чотирма українськими кінопроєктами: «Плай. Шлях через гори» Є. Джишиашвілі, «Поміж війн» А. Горлової, «Свідки Флоріана» О. Радинського, «Щоденник нареченої Христа» М. Смеречинської. Крім того, завдяки Українському інституту вітчизняні продюсери Д. Бассель, Д. Іванов, І. Савиченко, О. Костіна та В. Яценко взяли участь у програмі каннського кіноринку *Producers Network*. Присутність на *Marché du Film* є потужним інструментом для просування національного кіно за кордоном і першим кроком у напрямку збільшення іноземної аудиторії українських фільмів. Зокрема в рамках цього року українські кіновиробники уклали угоди з міжнародними дистрибуторами на показ фільмів «Пульс», «Захар Беркут» і «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» в Європі та Північній Африці. Власне, французький дистрибутор *TradeMedia* придбав права на показ спортивної драми С. Чеботаренка «Пульс» у Франції, франкомовній Європі та Африці. А італійська компанія *Eagle Pictures Spa* купила права на історичний екшен А. Сеїтаблаєва і Дж. Вінна «Захар Беркут» та анімаційний фільм О. Маламужа «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила».

Цього ж місяця американська компанія *Shout Factory* придбала у *Film.ua* права на розповсюдження стрічки А. Сеїтаблаєва і Дж. Вінна «Захар Беркут» у США та Канаді. Своєю чергою американський дистрибутор *Lionsgate* через свою компанію *Grindstone Entertainment* купив права на трилер С. Капралова «Let it Snow» (Україна – США – Іспанія). Дистрибуторська компанія *Lumix Media* придбала права на демонстрацію кінострічки О. Дем'яненка «Моя бабуся Фані Каплан» на території Південної Кореї. А міжнародний дистрибутор *ZDF Enterprises*

продав права на серіал «Схованки» виробництва *Film.ua* до США, Канади, Німеччини та Естонії. При цьому північноамериканська прем'єра відбудеться на стрімінговому сервісі *Walter Presents*. Серіал стане першим українським проектом, доступним на цій платформі.

На стрімінговій американській платформі *Netflix* вийшла музична комедія Девіда Добкіна «Євробачення: Історія вогненної саги» (США), у якій знялася Джамала. Українська співачка зіграла у фільмі саму себе й виконала сольну партію в одному з музичних номерів кінокартини. Тимчасом у медіатеці міжнародної відеоплатформи *Amazon Prime Video* (США) з'явилися два проекти «Медіа Групи Україна» – документальний фільм «Лазуровий пил» І. Павлюка, В. Рибася й О. Рогожі та детективний гостросюжетний серіал «Хто ти?» А. Матешка.

Візуальні мистецтва

В Україні

Італійська фотохудожниця Елеонора Тривінйо та видавництво «Каяла» за сприяння Національної спілки письменників України започаткували фотопроект «Сучасні письменники». Таким чином у світлинах мисткиня хоче розповісти про українських літераторів. Першим учасником фотосесії вже став поет і перекладач Д. Чистяк. Проект некомерційний, усі фото буде передано до архіву НСПУ.

10–30 червня у столичній галереї «Триптих Арт» тривала виставка живописного проекту білоруської художниці Ольги Березнюк «ON THE ROAD». Головним мотивом представлених робіт є дорога.

За кордоном

Серія світлин «Українські провідниці» О. Маслової посіла третє місце на фотоконкурсі *Sony World Photography Award 2020* в категорії «Портрет». Роботи будуть опубліковані в книзі «*Sony World Photography Awards*», а також демонструватимуться на виставці «*Sony World Photography Awards Exhibition*». Ще двоє українців увійшли до короткого списку премії у категорії «Світ природи і дикі тварини»: Є. Самученко із серією робіт «На рожевій планеті» в професійному конкурсі та Ю. Віммерлін у відкритому конкурсі.

Своєю чергою ілюстраторки М. Кінович і Т. Якунова потрапили до короткого списку *World Illustration Awards 2020*. М. Кінович претендує на нагороду в категорії «Книжкові обкладинки» за оформлення українського видання книги «Атлас, описаний небом» Г. Петровича (вид-во «Комора»). Т. Якунова представлена в категорії «Дизайн продукту та упакування» із серією ілюстрацій «*Be Green*», розробленої для компанії *Green Network Energy*.

25 червня з. х. України А. Ковач презентував у мерії Естергома (Угорщина) серію своїх картин, створених до 100-річчя Тріанонської угоди. У експозиції понад 60 полотен із зображеннями визначних історичних місць адміністративних

міст, які до 1919 року належали до Австро-Угорської імперії, а нині перебувають у складі шести країн – Угорщини, Словаччини, Румунії, Сербії, Хорватії та України. Виставка діє до 25 липня.

23 червня на аукціоні *Sotheby's* у Нью-Йорку (США) в рамках тематичного аукціону «Кубізм і поза ним» було виставлено роботу львівського художника І. Турецького «Фрагменти II (Італійський щоденник)» (2019). Картину продали за 21250 доларів.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

До 100-річчя підписання Варшавського договору Польський Інститут у Києві спільно з Музеєм Юзефа Пілсудського в Сулеювку та Військовим історичним бюро ім. ген. зброї Казимира Сосновського підготували документальну виставку «Київ – Варшава. Спільна справа». Експозиція діяла з 2 червня по 1 липня на столичній станції метро «Золоті ворота».

18 червня у Львові розпочався другий етап українсько-польського проекту з реконструкції пам'ятки XVII ст. – Гарнізонного храму св. Петра і Павла, колишнього Костелу єзуїтів. Паралельно з відновленням стінопису розпочали реставрацію фасаду храму. Кошти на проект виділили Національний інститут польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка» та Львівська міська рада. Передбачається, що роботи триватимуть два роки. До них планують залучити як українських, так і польських фахівців. Керівник міжнародної реставраційної групи – доктор Краківської академії мистецтв Павел Болінський.

Музей Голодомору долучився до міжнародної платформи *Digital History Network* (головний офіс у Іст-Лансінгу, США). Платформа розрахована на організації, проекти та ініціативи, які використовують цифрові медіа для аналізу історичних подій, а також дослідження, візуалізації і презентації даних, пов'язаних із минулим. Завдяки майданчику український музей зможе обмінюватися досвідом зі спільнотою історично-культурних інституцій, співпрацювати з ними та анонсувати свої події.

За кордоном

У художній галереї «Альбертіна» у Відні (Австрія) з'явився україномовний аудіогід. Відтепер українці мають змогу рідною мовою ознайомитися з історією представлених у збірні шедеврів та прослухали екскурсію про сам палац, який відтворює культуру епохи Габсбургів. Аудіогід створено за підтримки першої леді України О. Зеленської. Ініціативу україномовних аудіогідів у провідних музеях світу було започатковано у 2018 році Українським інститутом, як проєкт, що мав на меті зробити провідні світові музеї доступними для українських туристів.

Туризм В Україні

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) громадська організація «Центр живої історії «Олешія» розпочала роботу над новим туристичним проектом «TripMustGoOn». Він передбачає запуск інформаційного порталу з актуальною інформацією про туристичну Херсонщину, організацію масштабної фотовиставки та конкурсу на найкращу ідею щодо створення локального сувеніра. Мета проекту – популяризація Херсонщини як недослідженого туристичного напрямку та сприяння економічному розвитку регіону через посилення туристичної привабливості.

Література В Україні

Український інститут книги підбив підсумки першого конкурсу програми підтримки перекладів творів української літератури іншими мовами *Translate Ukraine*. Загалом було отримано 84 заявки від закордонних видавців на переклади українських творів 25 мовами. Найбільше подань надійшло зі США, Німеччини, Польщі, Чехії, Болгарії тощо. Зацікавились програмою також видавці з Аргентини, Данії, Греції, Кіпру, Північної Македонії, Сербії, Ізраїлю, Єгипту, Лівану та Монголії. Серед поданих проєктів домінує український нонфікшн та художня література, сучасні автори превалюють над класикою. Експертна рада конкурсного відбору рекомендувала до перекладу 57 книг, видання яких частково відшкоднують. Найбільшу кількість балів отримали заявки на переклади творів Ю. Андруховича, В. Голобородька, О. Забужко, С. Жадана, Тамари Горіха Зерня та О. Яремчук. На підтримку видання відібраних проєктів виділять 135 890 євро та 27 000 гривень. Інститут частково відшкодуватиме витрати видавця після публікації книги та отримання звіту. Пілотний конкурс програми *Translate Ukraine* продемонстрував високий інтерес до української літератури серед міжнародних видавців.

За підтримки ініціативи *EU4Business*, яка фінансується Європейським Союзом та реалізується ЄБРР, Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» з 19 травня по 10 червня дистанційно провів професійну програму форуму «Література на експорт». Вона спрямована на посилення експортних можливостей українських видавців і залучення іноземних літературних агентів до перекладу українських книг. Складовими програми стали онлайн-зустрічі й воркшопи із закордонними експертами книжкової справи та українськими видавцями; серія лекцій англійською мовою про українську літературу, вітчизняний книжковий ринок та грантові програми на підтримку перекладів українських авторів; цикл матеріалів з порадами для українських видавців, як виходити на іноземні ринки. При цьому освітня програма для вітчизняних видавців і літературних агентів відбулася за

участі закордонних експертів: президента міжнародної біржі прав *PubMatch* Джона Маліновського, редактора міжнародного відділу видання *Publishers Weekly* Едварда Наводки, переможців *Excellence Awards* у номінації «Найкращий літературний агент світу» – П'єра Астьє (2019) і Сандри Парехи (2020). Завершенням професійної програми стали *B2B*-переговори між українськими та закордонними видавцями, у яких взяли участь представники 20-ти країн. Найактивнішими виявилися видавці й літературні агенти з Канади, Мексики й Німеччини. До перемовин також долучилися країни, з якими українські видавці раніше не мали великого досвіду співпраці, а саме: Фінляндія, Данія, Македонія, Єгипет, Туреччина тощо.

За кордоном

Є. Белорусець отримала німецьку «Міжнародну літературну премію», яку щороку вручають за вперше перекладені німецькою мовою книги. Письменницю нагороджено за твір «Щасливі падіння». Премія присуджується авторові та перекладачеві.

Своєю чергою твори трьох українських письменників потрапили до довгого списку номінантів на Літературну нагороду Центральної Європи «Ангелус» (Польща). Це «Фрау Мюллер не збирається платити більше» Н. Сняданко, «Інтернат» С. Жадана і «Забуття» Т. Малярчук. Нагороду вручають за найкращу прозову книгу, опубліковану польською мовою, яка підіймає важливі питання сучасного світу. Організатором і фундатором відзнаки є місто Вроцлав.

Книгу «Шенгенська історія» А. Куркова відзначено Премією французьких ліцеїв у Європі як найкращий роман.

Українку Ірину Коваль, яка мешкає в Нідерландах, внесено до бази перекладачів Фламандського літературного фонду. І. Коваль переклала українською низку книг для дітей нідерландських письменників – Марікен Йонгман, Тоски Ментен, Каріни Схапман тощо. Перекладачка також активно підтримує заходи з просування іміджу України в Нідерландах.

12 червня шведський журналіст та автор Пол Фрігес презентував на батьківщині свою книгу про Україну «I Ukraina på drift» (вид-во «Silc Förlag»). Він поділився своїми враженнями після подорожей Україною та вірою в розвиток і краще майбутнє нашої держави. У презентації взяли участь представники Посольства України в Швеції, місцевої української організації *Ukrainska Alliansen i Sverige* та шведські громадяни.

Бібліотеки

За кордоном

Бібліотека Посольства України в Австралії поповнилася двома перекладами творів української літератури – збіркою В. Симоненка «Вино з троянд» та п'єсою В. Винниченка «Чорна Пантера і Білий Ведмідь». Переклад англійською здійснив

Ю. Ткач. У диппредставництві зазначили, що кількість англomовних перекладів української літератури істотно зросла та закликали українців Австралії долучитися до її поширення на Зеленому континенті, зокрема, підтримавши проєкт ««Подаруй українську книгу австралійському другу»».

Релігія

В Україні

5 червня глава Української греко-католицької церкви Блаженніший Святослав провів зустріч з Надзвичайним та Повноважним Послом Іспанії в Україні Сильвією Йозефіною Кортес Мартін. Сторони обговорили роль Церкви у сучасному соціальному та політичному житті. Зокрема відзначили активну позицію Всеукраїнської ради Церков у процесі побудови стосунків між громадянським суспільством і українською владою.

За кордоном

22 червня Уряд Італії легалізував Апостольський екзархат для вірних Української греко-католицької церкви, які проживають в Італії. Його було створено 11 липня 2019 року Папою Франциском. Новостворена церковна територіальна одиниця охоплює всю територію Італії. Духовну опіку приблизно 70 тисяч вірян, згуртованих у 145-ти громадах, здійснюють 62 священники. Кафедральним храмом та резиденцією Апостольського екзархату стала Церква святих мучеників Сергія і Вакха в Римі.

10 червня оприлюднено звіт Державного департаменту США про дотримання релігійних свобод у світі за 2019 р., у якому, зокрема, йдеться про Україну. Документ засвідчив, що в анексованому Росією Криму регулярно порушуються права людини та тривають переслідування представників релігійних меншин – членів Православної церкви України, Української греко-католицької церкви, кримських татар-мусульман, свідків Єгови. «Сполучені Штати будуть і надалі підтримувати релігійну свободу в Криму, і змусять окупаційну владу повернути конфісковане майно і звільнити ув'язнених, засуджених за свої релігійні або політичні переконання», – наголошується у звіті. Під час презентації документа Майк Помпео згадав і про непросту ситуацію з релігійними свободами на окупованому Донбасі, підконтрольному Росії. Не минули й того, що РФ продовжує розпалювати міжцерковний конфлікт в самій Україні. Водночас документ констатує зменшення проявів антисемітизму в нашій країні, у порівнянні з попередніми роками. Однак доповідачі зауважують, що розслідування щодо антисемітського вандалізму в Україні зазвичай закінчуються безрезультатно. Також зазначається, що в нашій державі наявна дискримінація релігійних меншин на місцевих рівнях, як приклад наводиться виділення земель для будівель релігійного призначення.

Конференції

В Україні

25 червня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» провів онлайн-дискусію «Українська мова у світі: імпульси з України», присвячену пам'яті соціологині І. Бекешкіної. Захід відбувся у межах бієнале «Українська мова у світі: відступ чи поступ?» за підтримки Світового Конгресу Українців, Світової федерації українських жіночих організацій, Львівської міської ради та *Lviv Convention Bureau*. З вітальним словом до учасників, зокрема, звернувся президент Світового Конгресу Українців Павло Ґрод. З доповідями виступили: Стефан Романів – виконавчий директор Австралійської федерації асоціацій етнічних шкіл, перший віцепрезидент Світового Конгресу українців, голова Союзу українських організацій в Австралії; Юрій Шевчук – мовознавець і перекладач, викладач української мови в Колумбійському, Єльському та Корнелльському університетах (США); Наталія Пошивайло-Таулер – регіональна віцепрезидентка Світового Конгресу Українців у Східній, Південній та Південно-Східній Азії, країнах Океанії та Африки; М. Княжицький – народний депутат України, член комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики. До дискусії долучилися учасники з майже 30-ти країн, зокрема, викладачі кафедр україністики Стамбульського університету (Туреччина) та Варшавського університету (Польща), член Асоціації україністів Японії Ю. Дзябко, вчителі українських шкіл у Великій Британії та Словаччині, закордонні українці з Аргентини, Португалії, Італії, Туреччини, Індії тощо. Під час обговорення було піднято актуальні питання поширення й популяризації української мови у світі, державної підтримки та інвестування в українську освіту, необхідності створення сучасного українського контенту для вивчення української мови та культури українцями й іноземцями.

Габілітований доктор Університету ім. А. Міцкевича в Познані Рафал Димчик, доктор Кароліна Студницька-Маріянчик та Алісія Адамус із Гуманітарно-природничого університету ім. Я. Длугоша в Ченстохові (Польща) взяли участь у XVIII Міжнародній науковій конференції «Церква – наука – суспільство: питання взаємодії», секційні засідання якої відбулися 29 травня та 2 червня в онлайн-форматі. Цьогоріч тематичними напрямками роботи конференції стали: Християнська церква в Європі від раннього середньовіччя до початку XXI ст.; особистість і Церква; археологічні дослідження пам'яток церковної старовини; проблеми вивчення та збереження християнських пам'яток. Організатор події – Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник.

За кордоном

11 червня провідні інституції США, Канади та Великої Британії, які спеціалізуються на вивченні України – Український науковий інститут Гарвардського університету, Американська асоціація україністики, Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, Програма для нових лідерів України Стенфордського університету, Канадський інститут українських студій, Кафедра україністики Оттавського університету, Українські студії у Кембриджі, Український інститут в Лондоні – спільно з Українським інститутом і Українським інститутом книги організували онлайн-дискусію «Чи є місце для культури? Виклики новонародженої української культурної дипломатії сьогодні». Учасниками дискусії стали західні україністи Олег Коцюба (виступив модератором події), Пол Д'Анієрі, Катерина Бондар, Віталій Чернецький (США), Джесіка Зичович (Канада), Марина Пезенті, Олена Певни (Велика Британія), а також представники українських культурних інституцій В. Шейко та І. Батуревич. Експерти обговорили питання важливості культури та культурної дипломатії для України і зміцнення її національної безпеки, особливо в нинішніх умовах економічного спаду та неоголошеної війни з РФ. Водночас посилення присутності нашої країни на міжнародному рівні неможливе без системної державної підтримки. Щодо промоції України за кордоном також було відзначено вагомий роль діаспори. Наскрізною темою обговорення стала й необхідність вийти з тіні Москви, адже українські студії у багатьох країнах досі вивчаються у складі російських чи євразійських. На думку учасників, Україні потрібно повернути контроль над культурним нарративом, зокрема в питаннях збереження історичної пам'яті.

Просвітництво в Україні

Завдяки гранту програми «UpShift Україна», яка реалізується Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), студенти Української академії лідерства в Маріуполі втілили проєкт «Відчуй українську поезію». У рамках ініціативи на сітілайтах Маріуполя було розміщено плакати з осучасненими зображеннями українських класиків – Т. Шевченком, І. Франком, Лесею Українкою, В. Сосюрою і В. Стусом (долі двох останніх митців пов'язані з Донеччиною). При цьому можна було також послухати вірші українських поетів, перейшовши за розміщеними на плакатах QR-кодами. Крім того, в соціальних мережах було проведено однойменну онлайн-вікторину. Цим проєктом організатори хотіли наблизити класиків до сучасних українців та показати, що їхні ідеї актуальні й досі. Сам осередок Української академії лідерства в Маріуполі діє за сприяння Проєкту *USAID* «Економічна підтримка Східної України» (США).

За кордоном

Посольство України в Болгарії та Спілка українських організацій Болгарії «Мати Україна» підготували відеопроєкт про софійський період життя та творчості видатного публіциста, історика та філософа М. Драгоманова. У матеріалі, зокрема, йдеться про внесок діяча у розвиток українсько-болгарських взаємин. Відео опубліковано 29 червня на *YouTube*-каналі українського дипвідомства.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК

відділу НАУІ Інформцентру

з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 53. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12